

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Tadeusz Chrzan
POWIAT JAROSŁAWSKI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Marian Niemirski
POWIAT PRZYSUSKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Mariusz Bieniek
POWIAT PŁOCKI

Mirosław Czajła
POWIAT MALBORSKI

Jarosław Dudkowiak
POWIAT GŁOGOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Józef Matysiak
POWIAT RAWSKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Wojciech Pałka
POWIAT KRAKOWSKI

Andrzej Połępa
POWIAT BRZESKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

Tomasz Tamborski
POWIAT KOŁOBRZESKI

Małgorzata Tudaj
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Mirosław Walicki
POWIAT GARWOLIŃSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Zdzisław Brezdeń
POWIAT OŁAWSKI

Andrzej Ciolek
POWIAT GOŁDAPSKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHELMIŃSKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0531/213/21

Warszawa, 5 sierpnia 2021 roku

Szanowny Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmy

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z pismem z 13 lipca 2021 r. w sprawie przedłożenia opinii do poselskiego projektu ustawy o sądach pokoju oraz o zmianie niektórych innych ustaw (EW-020-577/21) poniżej przedkładam uwagi Związku Powiatów Polskich.

I. Istotną z punktu widzenia funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego propozycją zawartą w projekcie ustawy jest - zgodnie z art. 1 - urządzenie siedziby sądu pokoju w siedzibie starostwa powiatowego lub siedzibie urzędu dzielnicy m. st. Warszawy, w przypadku gdy odpowiednio w danym powiecie lub dzielnicy m. st. Warszawy nie ma sądu rejonowego.

Zapisy projektu nie pozwalają jednak na dokonanie merytorycznej oceny zaproponowanego rozwiązania. Jedyne zapis odnoszący się do tej kwestii to art. 1 §7 projektu, który jest jednocześnie delegacją do wydania przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia, które szczegółowo określi zasady ustanawiania oddziałów sądów pokoju w starostwach powiatowych lub urzędach dzielnicy m. st. Warszawy.

W tym zakresie przedkładamy następujące zastrzeżenia:

- 1) przepis upoważniający z art. 1 §7 projektu nie spełnia wymogów określonych w §63, §65 i §66 Załącznika do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz.U.2016.283 t.j., dalej: ZTP), w szczególności nie wskazano precyzyjnie zakresu spraw do uregulowania w rozporządzeniu, a także nie opisano wytycznych dotyczących treści rozporządzenia;
- 2) uwagą dalej idącą niż określona w pkt 1 jest wątpliwość co do przekazywania do uregulowania na gruncie rozporządzenia zasadniczej

z punktu widzenia struktury organizacyjnej funkcjonowania sądów pokoju kwestii. Zasady tworzenia „oddziałów sądów pokoju” w siedzibie starostwa powiatowego lub urzędu dzielnicy m. st. Warszawy, powinny zostać uregulowane na gruncie ustawowym, co dawałoby także możliwość odniesienia się do przedstawionej koncepcji. Projektodawcy nie dołączyli bowiem projektu rozporządzenia, co uniemożliwia merytoryczną ocenę zasadności, celowości czy też aspektu finansowego proponowanego rozwiązania. Można odnieść wrażenie, że kwestia ta jako bardziej złożona i mogąca nastrożać trudności przy opracowaniu projektu ustawy, została celowo skierowana do uregulowania w akcie wykonawczym, co jest sprzeczne z §70 ZTP;

- 3) pojawia się zasadnicza rozbieżność pomiędzy treścią projektu ustawy a treścią uzasadnienia. W przepisie upoważniającym (art. 1 § 7 projektu) mowa jest bowiem o ustanawianiu oddziałów sądów pokoju w siedzibie starostwa powiatowego lub urzędu dzielnicy m. st. Warszawy. Natomiast w uzasadnieniu (pkt 3 akapit 6 zdanie 3) wskazano, że w jednostkach gdzie nie istnieje sąd rejonowy, proponuje się utworzenie oddziałów zamiejscowych sądów rejonowych i urządzenie w nich sądów pokoju. Wątpliwości potęguje fakt, że w innych miejscach projektu wskazuje się na sądy pokoju jako na samodzielny szczebel w strukturze sądownictwa powszechnego, np. art. 21 pkt 1.1 czy 1.2, gdzie sądy pokoju są wymieniane obok pozostałych kategorii sądów, czy też art. 1 projektu który określa jedynie siedzibę sądów pokoju nie precyzując zasad ich ustanawiania. Abstrahując od sądów pokoju, które miałyby funkcjonować w siedzibach starostw powiatowych czy urzędów dzielnic m. st. Warszawy, projekt nawet w przypadku, miejscowości gdzie sądy rejonowe występują nie precyzuje jak ma wyglądać relacja tych dwóch podmiotów, czy sąd pokoju który będzie funkcjonował w siedzibie sądu rejonowego będzie mu podporządkowany organizacyjnie jako wydział lub oddział czy też będzie jednostką niezależną? Przypominamy w tym miejscu, że zasady tworzenia wydziałów zamiejscowych sądów określa art. 19 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2020.2072 t.j. z późn. zm.). Natomiast kwestię tworzenia oddziałów w sądzie rejonowym reguluje §21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U.2019.1141 z późn. zm.). Projekt ustawy powinien zostać uspojniony z przywołanym aktami prawnymi.

II. Zasadniczym brakiem projektu ustawy jest pominięcie kwestii zasad rozpoznawania spraw i prowadzenia postępowań przed sądami pokoju. Nie jest bowiem jasne czy należy stosować ogólne zasady postępowania dla danego rodzaju spraw. Jedynie w art. 5 projektu odniesiono się do posiedzenia przygotowawczego. Literalne brzmienie wskazuje na odwołanie w tym zakresie jedynie do procedury cywilnej, bowiem na gruncie postępowania karnego mowa jest o postępowaniu przygotowawczym. Nie wiadomo jednak w jakim kontekście zostało przez projektodawców zastosowane sformułowanie „posiedzenie przygotowawcze”.

III. Projekt przewiduje zbędne dublowanie zapisów dotyczących wymogów na stanowisko sędziego pokoju – materia ta uregulowana została w art. 10 §1 i §2 projektu oraz w art. 21 pkt 1.6 projektu.

IV. Odnosząc się do aspektu finansowego to po pierwsze w pkt 5 uzasadnienia projektu zapisano, że skutek finansowy projektu to 350 mln zł. Nie podano jednak źródła finansowania. Dodatkowo wydaje się, że szacowane koszty dotyczą jedynie zatrudnienia sędziego i asystentów sędziego pokoju, na co wskazuje brzmienie przywołanego fragmentu uzasadnienia. Nie oszacowano zaś kosztów tworzenia samych sądów pokoju zarówno w funkcjonujących sądach rejonowych jak i w siedzibach starostw powiatowych i urzędach dzielnic m. st. Warszawy. Po drugie nie został oszacowany koszt realizowania przez powiaty zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, o którym mowa w art. 13 §2 projektu tj. przygotowywanie wyborów na sędziego pokoju. W związku z powyższym a także ze względu na brak możliwości dokonania oceny szczegółowych zasad urządzania siedziby sądu pokoju w starostwach powiatowych czy urzędach dzielnic m. st. Warszawy, nie można przyjąć stwierdzenia, którym posłużyli się projektodawcy, że projekt nie generuje wydatków po stronie jednostek samorządu terytorialnego.

V. Pozostałe uwagi:

- 1) ideą funkcjonowania sądów pokoju był ich niezawodowy charakter a także fakt, że sędziowie pokoju cieszyli się akceptacją, poważaniem i szacunkiem wśród lokalnej społeczności jako osoby z niej się wywodzące. Projekt poprzez wymagania jakie stawia sędziom pokoju (niemalże analogiczne jak w przypadku sędziów sądów rejonowych) może nie zrealizować zakładanego celu tj. przybliżenia wymiaru sprawiedliwości lokalnej społeczności, gdyż odbiega od pierwotnej idei;
- 2) projekt nie reguluje zagadnienia zastępowalności sędziów pokoju. Jest to kwestia istotna szczególnie biorąc pod uwagę zasady powoływania sędziów, przy uwzględnieniu liczby mieszkańców (będą bowiem przypadki, że wybierany będzie tylko jeden sędzia pokoju) a także fakt, że ma to być stanowisko powierzane właśnie w drodze wyboru.

VI. Uwagi legislacyjne:

- 1) błędnie dokonano podziału artykułów na paragrafy – zgodnie z §55 ust. 3 ZTP zasadą jest podział artykułu na ustępy (cyfra arabska z kropką), natomiast oznaczenie ustępów paragrafami (§) stosowane jest tylko w przypadku ustaw określanych jako „kodeks”;
- 2) art. 21 projektu – zmiana każdej z ustaw powinna zostać wyłączona do oddzielnego artykułu, podzielonego następnie na punkty, odpowiadające liczbie wprowadzanych w danej ustawie zmian;
- 3) w art 4 §2 wyliczenie powinno zostać oznaczone jako punkty (cyfry arabskie z nawiasem) a nie jako ustępy (cyfry arabskie z kropką).

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Piłonka

